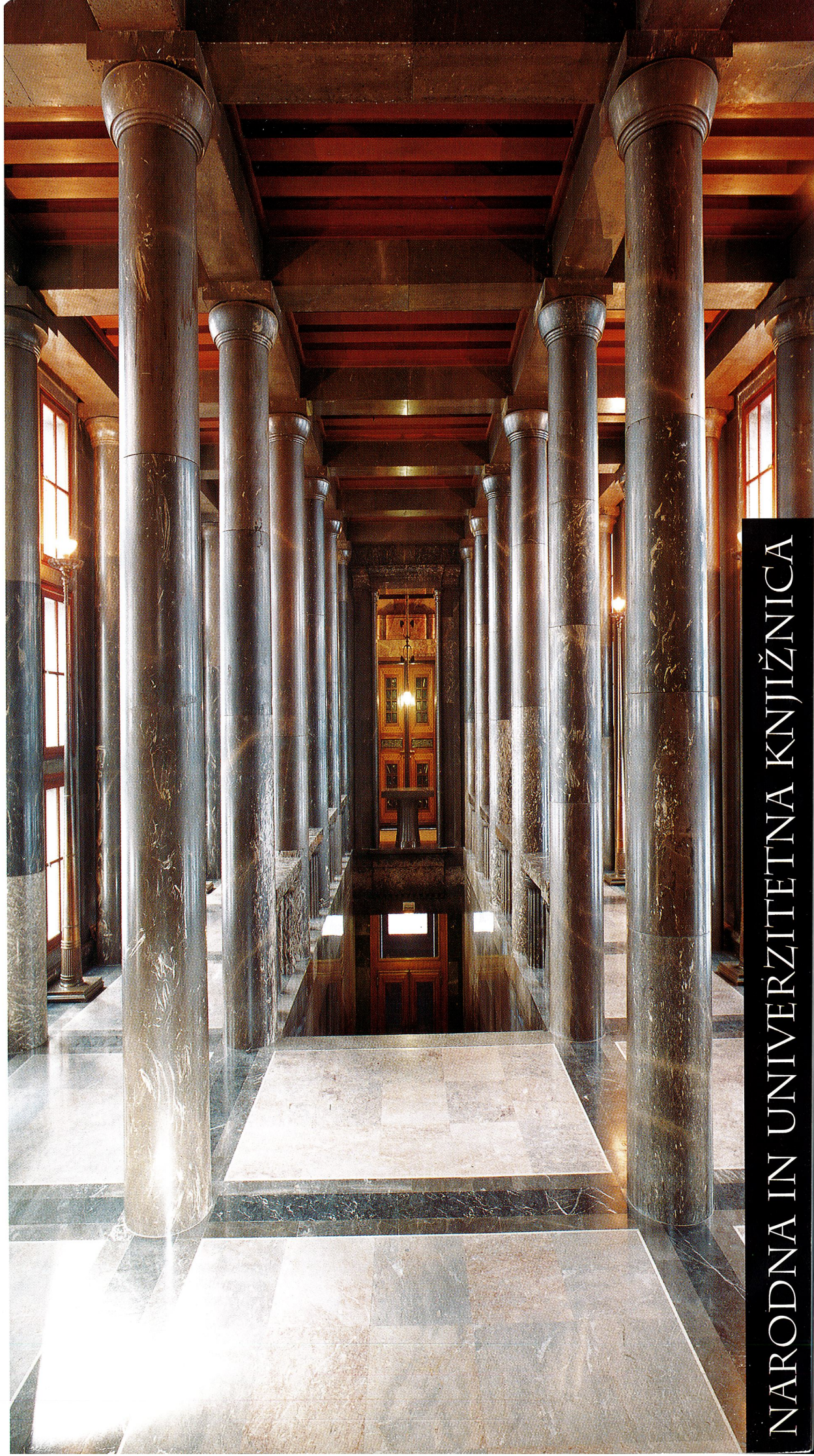

KNJIŽNIČARŠKE NOVICE

LJUBLJANA, 1999

6

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

6
LJUBLJANA, JUNIJ 1999

II 430306

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

Strokovno posvetovanje
Zveze bibliotekarskih druš-
tev Slovenije
**"PROFESIONALNOST IN
KAKOVOST V
KNJIŽNIČARSTVU"**
(Ljubljana, Smelt-GIO, 20. -
22. oktober 1999)

Program posvetovanja bo sestavljen iz uvodnega plenarnega dela z vabljenimi referati (predvidoma bodo sodelovali dr. Slavko Gaber, dr. Ivan Svetlik, Giuseppe Vitiello in dr. Martin Žnideršič) nato pa bo delo potekalo v obliki panelnih diskusij, okroglih miz in delavnic. Zaključni del posvetovanja bo namenjen predstavitvi povzetkov vseh tematskih sklopov ter oblikovanju ugotovitev, predlogov in sklepov posvetovanja. Pripravo in izvedbo posameznih tematskih sklopov oz. dejavnosti koordinirajo člani programskega odbora posvetovanja.

Načrtovani tematski sklopi posvetovanja in delovni naslovi referatov, ki jih je programski odbor uvrstil v program na seji z dne 7.5.1999:

- **"Ponudba knjižničnih storitev"**
 - *Sabina Fras*: Odnosi z javnostmi oz. organiziran pristop k oblikovanju identitete knjižnice
 - *Alenka Kavčič Čolić*: Vpliv organizacijske strukture knjižnice na kakovost njenega delovanja
 - *Barbara Kovar*: Predstavimo se javnosti : splet kanalov komuniciranja v splošni knjižnici
 - *Mag. Ana Krašovec-Vrtovec, Alenka Radelj*: Standardoteka in ciljna skupina uporabnikov (Kako hitro poiskati pravi standard)

- *Jadranka Matić Zupančič*: Potrebe gluhih in naglušnih kot izhodišče za oblikovanje storitev javne knjižnice
- *Zdenka Petermanec, dr. Boris Snoj*: Kakovost knjižničnih storitev – prepustimo sodbo uporabnikom
- *Dr. Matjaž Žaucer*: Zunanje izvajanje dejavnosti za knjižnice
- **"Raziskovalno delo in raziskovalne metode v knjižničarstvu"**
 - *Dr. Tatjana Aparac Jelušič*: Znanstveni i stručni članci u Knjižnici i Vjesniku bibliotekara Hrvatske: pokušaj usporedne analize znanstvenog doprinosa u knjižničarstvu
 - *Pierre Marie Belbenoit Avich*: Evolving search tools and techniques (for the literature)
 - *Mag. Primož Južnič*: Pomen raziskovalnega dela za profesionalno delo v bibliotekarstvu
- **"Vloga bibliotekarja pri raziskovalnem delu v šoli"** (delavnica za šolske knjižničarje)
 - *Milena Bon*: Vloga bibliotekarja pri raziskovalnem delu v šoli
 - *Marija Debevc*: Analiza navajanja literature v seminarskih nalogah dijakov
 - *Mag. Dinka Kovačević, mag. Jasmina Lovrinčević*: Novi oblici učenja i kako im školska knjižnica može odgovoriti – partnersvo u istraživanju
 - *Lenka Perko*: Raziskovalno delo mladih in knjižnice
 - *Majda Steinbuch*: Vloga šolskega knjižničarja pri uvajanju dijakov v raziskovalno delo na gimnaziji
- **"Izobraževanje in profesionalna kariera knjižničarjev"**
 - *Maja Božič, Urška Fabjan, Mojca Trtnik*: Razmišljanja in pričakovanja študentov bibliotekarstva o bodoči profesionalni karieri

- *Dr. Jadranka Lasić Lazić*: Obrazovanje kao teorijsko i praktičko pitanje
- *Dr. Irena Marinko*: Izobraževanje bibliotekarjev tudi za kariero v gospodarstvu
- *Polona Vilar*: Izobraževanje in načrtovanje kariere bibliotekarjev v Veliki Britaniji
- **"Organiziranost knjižničarstva"**
 - *Mag. Melita Ambrožič, Jelka Kastelic*: Kakšna bibliotekarska društva za drugačno prihodnost stroke
 - *Srečko Jelušić*: Nakladništvo, knjižničarstvo i porezi: Hrvatska i Slovenija
- **"Zakonski okviri knjižničarstva",** okrogla miza
- **"Etični kodeks v knjižničarstvu",** okrogla miza
 - *Mateja Griljc*: Etičnost profesionalnega odnosa do funkcionalno oviranih uporabnikov
- **"Okrogla miza sekcije za šolske knjižnice"**
 - *Ivan Marković, Marco Apollonio*: Vzgojno-izobraževalno delo v šolski knjižnici srednje šole: "bibliopedagogika" ali "bibliodemagogija"

Programski odbor je nekaj avtorjev prosil, da preoblikujejo naslove referatov oz. da sodelujejo v drugem programskem sklopu, kot so nameravali. Dokončen seznam referatov bo potrjen na junijski seji programskega odbora. Za vse prispevke bo izveden recenzentski postopek.

Program posvetovanja bo pripravljen predvidoma do konca meseca junija, dostopen bo na domači strani ZBDS, ogledali pa si boste lahko tudi izvlečke referatov.

Melita Ambrožič

SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE

NOVI BIBLIOBUS NOVOMEŠKE KNJIŽNICE MIRANA JARCA

Po vseh tistih vijugastih poteh je končno prišel do nas v Novo mesto, novi bibliobus. Prvi se je odpravil na pot pred dobrimi 21 leti. Bil je to kombi furgon, ki je na pot lahko popeljal 2000 enot knjižničnega gradiva. Vozil je po štirinajstih progah in se ustavljal na 38 postajališčih.

Leta 1986 nam je uspelo dobili prvo namensko vozilo za potujočo knjižnico. Bibliobus je bil izdelan v TAM-u in je lahko v oddaljenih krajih in zaselkih ter v delovnih organizacijah ponudil izbiro 3500 enot knjižničnega gradiva. Po 12 letih je komaj zmogel svoje zadnje poti. "Vse pogostejše se je kvaril, streha je ob deževjih puščala, ogrevanje se je kvarilo, pozimi smo v njem pošteno zmrzovali, poleti pa smo se potili", nam je zaupala vodja potujoče knjižnice višja knjižničarka Mojca Andoljšek, ki z bibliobusom potuje že od leta 1988.

Že leta 1996 smo začeli z akcijo za nov bibliobus, ko so nam s skromnimi sredstvi priskočile na pomoč številne osnovne šole in nekatere delovne organizacije. Natisnili smo potrebno reklamno gradivo in javnost seznanili s potrebo po novi potujoči knjižnici. Do nakupa novega bibliobusa pa je prišlo šele sedaj leta 1999. Denar za nakup sta prispevala Ministrstvo za kulturo in Mestna občina Novo mesto, vsak polovico potrebnih 30 milijonov tolarjev. Bibliobus je bil izdelan v AS REMONT-u v Domžalah. Tovornjakovo podvozje znamke RENAULT je

uvozilo po zelo ugodni ceni in pogojih podjetje GIMPEX Novo mesto. Je precej daljši od prejšnjega, dolg je 10,5 in širok 2,5 m, njegova teža znaša (brez gradiva) 9.300 kg, nosilnost pa 3.700 kg. V njem je tudi videorekorder za morebiten ogled in izposojajo video kaset, načrtujemo pa tudi uporabo računalnika in njegovo vključitev v COBISS. V bibliobusu je poskrbljeno za udobje naših kolegov izposojevalcev, imajo priročni WC ter klimatsko napravo.

Potujoča knjižnica lahko ponudi 4500 knjig leposlovne, strokovne in priročniške literature namenjene mladim in odraslim bralcem, na 50 stalnih izposojevališčih (od tega jih pet obišče dvakrat, 45 pa enkrat mesečno) v oddaljenih krajih in vaseh ter nekaterih delovnih organizacijah novomeške, šentjernejske, škocjanske, mirnopenske, žužemberške in dolensko-topliške občine.

Skladno z rastjo potujoče knjižnice, od prvega kombija do sedanjega avtobusa, se je tudi povečala temeljna knjižnična zaloga potujoče knjižnice, tako da je od prvotnih 2486 dosegla že 25.000 enot. Letni podatki o delu bibliobusa v letu 1998 nam povedo: 1.243 članov je bibliobus obiskalo 6.129 krat in si izposodilo 29.360 enot knjižničnega gradiva, bibliobus pa je bil na terenu 548 ur.

23. aprila smo v Novem mestu z otvoritvijo novega bibliobusa, počastili slovenski in svetovni dan knjige. Celo vreme nam je šlo na roko, za nekaj ur se je pokazalo sonce in ustavilo deževni vsakdan. Po nastopu mestne godbe je spregovoril župan Anton Starc, namesto najavljenega ministra za kulturo Jožefa Školča nam je dobre želje izrekla državna sekretarka na ministrstvu za kulturo ga. Majda Širca. Člani otroške folklorne skupine OŠ Center so ob spremljavi inštrumentov odplesali

nekaj belokranjskih plesov in tako obogatili kulturni del programa.

V svojem govoru je ravnateljica knjižnice Andreja Pleničar prisotne seznanila s potekom in številnimi ovirami ter borbami za sredstva za nakup novega bibliobusa. Zahvalila se je Ministrstvu za kulturo RS, Mestni občini Novo mesto, podjetjema Gimpex Novo mesto in AS Remont Domžale ter številnim podjetjem in občinam, ki so omogočili prireditev in pogostitev. Namesto uradno zadržane Štefke Kučan je slavnostni trak prerezala državna sekretarka ga. Majda Širca. Program je domiselno povezoval Jani Muhič, po končani prireditvi pa so si številni obiskovalci lahko ogledali bibliobus in spremno razstavico o 21 letih delovanja potujoče knjižnice.

V neformalnem delu, ob okusnih prigrizkih in žlahtnem cvičku, smo sprejemali številne čestitke od kolegov iz drugih slovenskih knjižnic, posebno prisrčne pa so bile od kolegic in kolegov, ki delajo v drugih potujočih knjižnicah, seveda na čelu z neuničljivo Niko Pugelj. Vreme se je ustalilo, sonce ki smo ga privabili, nas še toplo greje, zlasti pa naše kolege v novem, svetlem in lahko rečem razkošno lepem bibliobusu, ki na svojih starih poteh danes lahko ponudijo vsebinsko bolj bogate knjižnično informacijske storitve.

Jadranka Matić-Zupančič

Matična knjižnica Izola ODDELEK ZA OTROKE IN MLADINO

Z deževnim mesecem aprilom smo na našem oddelku zaključili z urami pravljič, ki so trajale vse od oktobra. Da pa se nam ne bi tožilo po naših najmlajših bralcih in ker se tudi oni ne bi radi poslovili, smo za mesec maj namesto pravljičnih ur pripravili zanimiva srečanja z ustvarjalnimi ljudmi iz našega okolja.

Tako so nas 4. maja obiskali ljudski godec Vekoslav Batista ter njegova vnuka in učenca Metka in Vid. Mojster je svoje pripovedovanje začel s spomini na otroštvo, ko je kot trileten deček mami iz šivalnega stroja na skrivaj jemal nitke, si jih zatikal za zobke in nanje brenkal. Šestimi leti je že znal sam pasti krave, molsti, speči krompir, koruzo in pastirski kruh. Sam si je izdelal prva glasbila in nanje igral. Harfico, na katero je zaigrala njegova vnukinja Metka in zraven s čudovito lepim glasom zapela eno najstarejših slovenskih pesmi "Ena ptička priletela", si je sam izmislil in je tako edinstveno glasbilo. Kot otrok je to svoje glasbilo poimenoval "godalo". Kasneje mu je izobražen stric duhovnik povedal, da je instrument podoben harfi in tako je dobilo svoje ime "harfica". Tudi dvojno piščal, s katero je dedek spremljal vnukinjo, je sam izdelal.

O violinskih citrah je mojster povedal, da so glasbilo, ki je že davno izumrlo. Nemci, ki si violinske citre celo lastijo, nimajo več nobenega godca, ki bi znal igrati nanje. V Sloveniji sta poleg njega le še dva ljudska glasbenika, ki znata z lokom iz violinskih citer izvabljati mehko zveneče melodije. "Take glasbe nikjer več ne igrajo", je rekel, "samo še ta dedek nekako prosi svoje vnuke, naj igrajo." Te citre je treba tudi stalno uglaševati, saj je glasbilo, čim ga

preneseš v drug kraj, že razglašeno: "Biti moraš mojster uglaševanja in to je največja umetnost, a za tistega, ki ima voljo, ni nič težko. Vse se da naučiti."

Violinske citre so izpodrinile navedne, akordične citre. Bolj preproste so in manj se z levo roko ubira strune, desna pa služi za brenkanje z naprstnikom in spremljanje. Nanje je zaigral pesem "Hribčki ponižajte se, dolinice povišajte se", Metka pa je zapela in zaigrala na harfico. Prisluhnili smo še pesmi "Kje so tiste rožice" in "Nad vasjo je čredo pasla". Tokrat je Vekoslav Batista igral na mandolino, vnuk Vid na bas, Metka pa je ubirala strune na harfici in zapela s svojim za dekletce presenetljivim glasom.

Na vprašanje neke mamice, ali so vsi v njegovi družini nadarjeni za glasbo, je odgovoril, da nadarjenost ni vse: "Potrebno je imeti voljo in veselje do glasbe. Če starši želijo, da bodo otroci muzicirali, je najvažnejše, kako bodo otroka pripravili na to, da bo glasbo vzljubil, da bo začutil lepoto glasbe." "Včasih je bila glasba del življenja. Moja mama je zelo rada pela in je to prenesla name. V meni stalno poje pesem, stalno je prisotna želja po muziciranju. Pa tudi v mali šoli bi morali otroke vzpodbujati, da si sami izdelajo glasbila in nanja igrajo."

Mislim, da smo vsi prisotni začutili, kako skrivnostno lepa je naša ljudska glasba in kako blago deluje na dušo in srce ter odnesli s seboj domov dragocene spomine.

Špela Pahor

VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE

PROTEST ZAPOSLENIH V VISOKOŠOLSKIH KNJIŽNICAH UNIVERZE V LJUBLJANI

Že več let si bibliotekarji Filozofske fakultete skupaj s Sekcijo za visokošolske knjižnice, ki deluje pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije, in Državno matično službo prizadevamo, da bi se uredil iz leta v leto slabši položaj delavcev, ki so zaposleni v knjižnicah ljubljanske Univerze.

Ugotavljamo, da Komisija za razvoj knjižnično-informacijskega sistema univerze ne deluje že drugo leto. Vse naše pobude, da bi dosegli korenite, dolgoročne, predvsem pa strokovne in s svetovnimi standardi utemeljene spremembe v delovanju visokošolskih knjižnic, pa doslej niso imele odziva.

Status bibliotekarjev, ki delajo v fakultetnih knjižnicah je slab, naše delo pa necenjeno, premalo poznano in podcenjevano, morda tudi zato, ker se vedno bolj prišteva med tipično ženske poklice. Na tak položaj vplivajo predvsem naslednja dejstva: v statutu Univerze so knjižnice komaj omenjene, čeprav brez dobrih knjižnic ni mogoče resno in strokovno podprto pedagoško in znanstveno-raziskovalno delo. Normativi, ki določajo število delavcev v posameznih knjižnicah, upoštevajo le velikost fonda in število vpisanih študentov, ne "priznavajo" pa vseh drugih obiskovalcev (profesorjev in drugih delavcev na fakulteti, absolventov, mladih raziskovalcev, srednješolcev idr.) in jih ne zanima izpo-

soja, torej to, kako živa je posamezna knjižnica in kakšno poslanstvo, tudi kulturno, opravlja. Sistematizacija delovnih mest na Univerzi ne predvideva različnih profilov knjižničnih delavcev, čeprav je tudi od njihovega zavzetega in strokovnega dela odvisno, kako uspešni bodo pedagoški delavci pri svojem delu in kako uspešni bodo študentje pri svojem študiju. Neustrezna pa so tudi poimenovanja, ki ne upoštevajo še vedno veljavnega Samoupravnega sporazuma o pridobivanju strokovnih kvalifikacij in nam ne omogočajo napredovanja, čeprav smo npr. v oddelčnih knjižnicah OHK na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani vsi, brez izjeme, diplomirali v svoji stroki, opravili bibliotekarski izpit in se ves čas dodatno izobražujemo, ker le tako lahko opravljamo svoje delo.

In čeprav se ob vsaki priliki poudarja pomen knjižnic, ki naj bi bile srčika vsake univerze, še tem bolj pa naše osrednje znanstvene in raziskovalne ustanove, ki naj bi v novih časih in novi, samostojni državi znala ceniti, pravilno vrednotiti in tudi podpirati znanstveno in strokovno rast vseh, torej tudi knjižničnih delavcev, ki s svojim delom gradijo, širijo in utrjujejo tudi vedenje o njej, to za nas ne velja.

Ob tem pa je treba poudariti, da je vedenje o Slovencih in slovenski znanosti, torej o nas samih, doma na naši Univerzi, v Sloveniji, in ne kje v tujini; da je torej od nas samih odvisno, koliko cenimo svoje znanje in svoja prizadevanja, torej tudi svoje ljudi, in da nas bo tudi tujina cenila samo toliko, kolikor bomo znali tudi sami ceniti, pokazati in širiti vedenje o nas samih in naših dosežkih.

Vse to so bili razlogi, da smo sprožili protestno akcijo in na odprte probleme ponovno opozorili vodstvo naše univerze in posameznih fakul-

tet pa tudi Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije.

Alenka Logar-Pleško
v. bibl., vodja OHK in
predsednica Sekcije za
visokošolske knjižnice pri ZBDS

**JAVNO PROTESTNO PISMO
IN POZIV REKTORJU,
SENATU IN DEKANOM
VISOKOŠOLSKIH
ZAVODOV UNIVERZE V
LJUBLJANI IN
MINISTRSTVU ZA
ŠOLSTVO IN ŠPORT
REPUBLIKE SLOVENIJE!**

Bibliotekarji, dokumentalisti, informatiki in vsi ostali zaposleni v visokošolskih knjižnicah Univerze v Ljubljani ogorčeno protestiramo proti neučinkovitosti, počasnosti in brezbržnosti vodstva Univerze v Ljubljani in Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije, ki še do danes, kljub številnim pritožbam, nista urenila niti našega statusa niti naših plač v skladu z Zakonom o razmerjih plač v javnih zavodih. Znatno zaostajanje naših plač za plačami v ostalih sektorjih šolstva oz. knjižnicah, ki jih financirata Ministrstvo za kulturo oz. Ministrstvo za znanost in tehnologijo (da o državni upravi niti ne govorimo), nepriznavanje strokovnih nazivov in slabe možnosti za napredovanje, so pripeljale do osipa visokošolsko kvalificiranega, strokovnega kadra, kar ima za posledico zniževanje kakovosti knjižnično-informacijskih storitev na ljubljanski Univerzi. Le redke fakultetne knjižnice in informacijski centri s svojimi kadrovskimi, prostorskimi in finančnimi potenciali zmorejo zadovoljiti vsako

leto večje število študentov in drugih uporabnikov, kaj šele, da bi zmogle slediti vedno novim izzivom in spremembam na informacijsko-tehnološkem področju. Nad številnimi negativnimi trendi (z natančnimi številkami razpolaga Državna matična služba za knjižničarstvo) bi se morala globoko zamisliti vsaka resna univerza, ki želi svoj pedagoško-raziskovalni proces prilagoditi evropskim in svetovnim standardom. K takemu delovanju obe slovenski univerzi zavezuje tudi lanskoletni dogovor z Vlado RS in sindikatoma SVIZ in NSDLU, ki je bil posledica stavke v marcu 1998.

Podpisani zahtevamo naslednje:

1. Dodelitev statusa visokošolskega učnega osebja tudi knjižnično-informacijskim delavcem. Krivično je, da nas sedanji pravilniki in ravnanje tako Univerze kot Ministrstva za šolstvo in šport uvrščajo med nepedagoške delavce. Temu ostro nasprotujemo, saj si našega delovanja izven pedagoškega procesa sploh ne predstavljamo. V l. 1996 so knjižnice Univerze v Ljubljani med drugim izvedle tudi 1.400 pedagoških ur informacijskega opismenjevanja uporabnikov. Jasna je tudi definicija UNESCO-vih Priporočil o statusu visokošolskega učnega osebja z dne 11. 11. 1997: "visokošolsko učno osebje pomeni zaposlene v visokošolskih zavodih ali pri programih; lahko poučuje, se ukvarja s študijskim delom, raziskuje ali sodeluje pri izobraževanju študentov oziroma širše." Tak status so ameriške univerze svojim knjižničnim delavcem dodelile že leta 1972.
2. Spremembo Pravilnika o napredovanju na delovnem mestu Univerze v Ljubljani, ker je v nasprotju z Zakonom o razmerjih

plač v javnih zavodih in kot tak nelegitimen. Povsem nesprejemljivo je, da Pravilnik nepedagoškim delavcem omogoča napredovanje vsakih 6 let namesto vsaka 3 leta. Prav tako Pravilnik ne priznava vseh strokovnih nazivov v knjižničarstvu. Sindikat SVIZ je osnutek sprememb pripravil že avgusta 1997, a do danes brez učinka.

Zahtevamo tudi, da se pogoji za napredovanje izenačijo s tistimi, ki jih imajo zaposleni v drugih tipih knjižnic (šolske, splošnoizobraževalne, specialne), kjer lahko dosežejo najvišji možni količnik 9,00, na Univerzi pa le 5,30. Prav tako ne pristajamo, da naše plače zaostajajo za plačami srednješolskih profesorjev, ki si med drugim točke za napredovanje pridobivajo tudi na bibliopedagoških delavnicah v naših knjižnicah. Februarja 1999 je znašal bruto OD nadpovprečno uspešnega bibliotekarja s VII. stopnjo izobrazbe in 12 leti delovne dobe okrog 190.000 sit, kar je za 50.000 manj, kot bi prejemal na delovnem mestu srednješolskega profesorja in le 10.000 nad povprečno slovensko bruto plačo v decembru 1998.

3. Dokončno ureditev odločb o plačah na podlagi spremenjenega Pravilnika o napredovanju na delovnem mestu s tem, da se popravki upoštevajo od l. 1994 dalje, ko je začel veljati Zakon o razmerjih plač v javnih zavodih. Pomanjkanje pravnega reda namreč omogoča upravi fakultet, da še do danes nekateri naši člani nimajo urejenih odločb o plačah z izgovorom, da koeficientov napredovanja ni odobrilo Ministrstvo za šolstvo in šport.

4. Formiranje Komisije za razvoj knjižnično-informacijskega sis-

tema Univerze, ki ne deluje že več kot dve leti. V njeni pristojnosti je, da omogoči vsem študentom ljubljanske Univerze približno enake pogoje za študij, vsaj kar zadeva delovanje knjižnic (poenotenje cenikov, enotna izkaznica za izposajo, oblikovanje standardov in normativov za delovanje visokokošolskih knjižnic itd.).

Ironija je, da v našem primeru sploh ne gre za veliko število zaposlenih. V 53 knjižnicah nas je le okrog 160, ki v nemogočih prostorskih razmerah (kleti, podstrešja, skladišča brez prostega pristopa) med drugim izposodimo preko 1,2 milijona enot gradiva letno, upravljamo z osrednjimi slovenskimi zbirkami knjižnega gradiva za različne znanstvene discipline in po dekretu Ministrstva za znanost in tehnologijo vodimo osebne bibliografije univerzitetnih učiteljev v sistemu COBISS. Z minimalnimi finančnimi sredstvi poskušamo po svojih močeh prispevati k preoblikovanju ljubljanske Univerze v sodobno univerzitetno ustanovo. Obiski na tujih univerzah nam žal kažejo, da je pred nami še zelo dolga pot, ki je ne bomo zmogli, če bodo naše vrste zapuščali najboljši delavci. V škodo sedanjih in bodočih rodov slovenskih izobražencev.

Upamo, da boste naš poziv vzeli kot resno opozorilo in nam z Vašimi odločitvami v senatu omogočili normalno delovanje. V nasprotnem primeru bomo tudi mi prisiljeni poseči po najbolj osovraženem sredstvu sindikalnega boja - stavki in sprožitvi pritožbenih postopkov na delovnem sodišču.

Knjižnični delavci
Univerze v Ljubljani
(sledi lista podpisov)

V Ljubljani, 8. 3. 1999

STATUS VISOKOŠOLSKIH KNJIŽNIČARJEV

Dne 12.5.1999 je Državna matična služba za knjižničarstvo organizirala sestanek centralnih in osrednjih visokošolskih knjižnic. Najbolj pomembna točka dnevnega reda je bila razprava o statusu visokošolskih knjižničarjev. Zaradi aktualnosti problematike objavljamo tisti del zapisnika sestanka, ki se nanaša na to problematiko.

Zapisnik – izbor:

Že dalj časa potekajo prizadevanja za izboljšanje statusa visokošolskih knjižničarjev. Za rešitev tega problema so se vglavnem izoblikovali trije predlogi:

1. Visokošolski knjižničar (bibliotekar) naj bi imel status strokovnega sodelavca, vendar brez obveznosti vnaprejšnje habilitacije (predlog DMS, NUK). Ta predlog ni bilo možno realizirati, ker so vsi strokovni sodelavci, ki jih navaja Zakon o visokem šolstvu v 54. členu, vezani na habilitacijo.
2. Knjižničarji Univerze v Ljubljani se zavzemajo za status visokošolskega učnega osebja, vendar bi bila pri tem nazivu potrebna habilitacija, ker bi njihovo delo vsebovalo tudi pedagoške elemente.
3. Delavci v visokošolskih knjižnicah naj bi ohranili strokovne nazive in sicer tiste, ki že veljajo za knjižnične delavce in ki jih bo navajal novi Pravilnik o nazivih (predlog mag. Irene Sapač).

V razpravi so prisotni predstavili naslednja mnenja in predloge:

- *Mag. Irena Sapač* se je zavzemala, da bi bila status in nagrajevanje visokošolskih knjižničarjev enak statusu knjižničarjev, ki

delajo v drugih tipih knjižnic. Trenutno zakon določa za bibliotekarje z akademskim nazivom različne količnike pri delavcih, ki spadajo v okvir MŠŠ ali MK. Opozorila je, da vsa opravila v visokošolskih knjižnicah niso povezane s pedagoškim delom, zato bi bilo pristajanje na pogoj habilitacije neumesten.

- *Mag. Melita Ambrožič* je prisotne seznaniila s statusom, ki ga imajo bibliotekarji v ZDA. Imajo namreč akademski status, pogoj zanj pa je magistriraj. Predlagala je, da je prizadevanje za boljši status samo delna rešitev problema, potrebno je predvsem natančno opredeliti novo vlogo visokošolskih knjižnic, opredeliti strokovne pravice in dolžnosti knjižničnih delavcev, se zavzemati za boljšo organiziranost knjižnic in preverjati njihovo uspešnost. Boljši status in nagrajevanje bosta le posledica vseh naštetih akcij. Priporočala je še enotno nastopanje knjižničnih delavcev ter večjo povezavo s pedagoškim osebjem.
- *Dr. Silva Novljan* je opozorila, da so za potrebe delovanja šolskih knjižnic izdali "Katalog informacijskega opismenjevanja". Predlagala je, da bi podobno publikacijo izdali tudi za visokošolske knjižnice, v njej bi opredelili knjižničnega delavca v visokošolskih knjižnicah kot sodelavca pri opismenjevanju študentov. Seveda je za izvajanje te naloge potreben ustrezen strokoven kader. Predlagala je tudi, da bi bila Sekcija za visokošolske knjižnice pri ZBDS pobudnik za izdelavo tega dokumenta, financer pa naj bi bila Univerza v Ljubljani.
- *Sonja Pogačnik* je opozorila, da se že dogaja, da del opravil knjižničarjev prevzemajo informacijski strokovnjaki, ki jih fakultete

najemajo kot zunanje sodelavce. Menila je, da bi to delo bilo v pristojnosti bibliotekarjev.

- *Mag. Janez Jug* je menil, da je rešitev vseh problemov visokošolskih knjižničarjev v pristojnosti Univerze. Poudaril je, da o sistematizaciji delovnih mest za bibliotekarje odloča dekan. Opozoril je, da je rektorat Univerze v Ljubljani že dvakrat zbiral podatke za pripravo nove sistematizacije delovnih mest tudi za bibliotekarje.
- *Tonja Zadnikar* je predlagala poenotenje programov informacijske pismenosti za obe univerzi. K enotnemu programu naj bi knjižnice dodajale le svoje specifične vsebine.

Prisotni so predlagali še naslednje naloge:

1. Delovna skupina (iniciativni odbor) v sestavi Alenka Logar-Pleško, mag. Janez Jug, dr. Matjaž Žaucer in Sonja Pogačnik naj bodo pobudniki projekta "Informacijsko opismenjevanje študentov" po zgledu šolskih knjižnic.
2. Univerzi je treba predlagati nove opise del in nalog knjižničnih delavcev v visokošolskih knjižnicah in Univerzo v Ljubljani opozoriti na še ne realizirano novo sistematizacijo delovnih mest v knjižnicah.
3. Komisija senata UL za knjižničarstvo naj čimprej začne ponovno delovati. Za posredovanje pri rektorju UL, dr. Jožetu Mencingerju se zaprosi prof.dr. Vekoslava Potočnika, predstojnika Centralne ekonom-ske knjižnice. V to akcijo je potrebno vključiti tudi dekane fakultet.
4. Izenačiti izhodiščne količnike za vse akademske nazive za bibliotekarje vseh tipov knjižnic. Pri tem je treba dobiti podporo bib-

liotekarjev iz splošnoizobraževalnih knjižnic.

5. Izenačitev strokovnih nazivov za vse knjižnične delavce. Izdelava novega pravilnika o strokovnih nazivih je odvisna od sprejetja novega zakona o knjižničarstvu.

Ana Martelanc

MEDNARODNA SREČANJA

22. LETNA KONFERENCA UK SERIALS GROUP IN 4. EVROPSKA KONFERENCA ZA SERIJSKE PUBLIKACIJE, Manchester, od 12. do 14. aprila 1999

Na konferenci je sodelovalo 525 delegatov iz dvajsetih dežel. Iz t. i. eksotičnih dežel nas je bilo le po nekaj, in sicer iz Italije 2, iz Avstralije 1, iz Južne Afrike 1, iz Kenije 1 in iz Slovenije 2 (Jelka Gazvoda, NUK, Cirila Gabron-Vuk, UKM). Nemcev in Francozov je bilo malo več – po 7 delegatov, iz ZDA jih je prisostvovalo 16, sicer pa je glavnina delegatov prišla z območja Velike Britanije, Irske, Danske, Nizozemske, Finske, Švedske in Norveške.

Letne konference organizira UK Serials group in so namenjene novostim in problemom s področja serijskih publikacij v Veliki Britaniji. Pobudnik in hkrati ustanovitelj britanske skupine za serijske publikacije je gospod John Merrinan, diplomant Oxfordske univerze za humanistiko, danes pa že v pokoju. Evropsko

konferenco organizira vsaka tri leta European Federation of Serials Groups, kjer se prav tako rešujejo problemi in izmenjavajo novosti s področja serijskih publikacij. Zdajšnji predsednik zveze je gospod Claus Pedersen iz Danske, zaposlen v State and University Library, Aarhus.

Zanimivost, lahko bi rekli tudi posebnost teh konferenc je, da se soočajo uporabniki (knjižnice, instituti, informacijski centri itd.) in proizvajalci oziroma založniki. Rezultati dvogovorov so seveda konstruktivni in koristni za oba sogovornika. S strani založnikov se konferenc udeležujejo zelo prominentne svetovne hiše (samo nekaj naštetih za ilustracijo pove o njihovi moči in pomembnosti: Academic press, Blackwell's, EBSCO, Elsevier, Kluwer, MCB University press, Routledge, Science international, Springer, Swets, Wiley in še in še). Založniki pripravijo tudi razstavo svojih proizvodov, kjer je moč videti najnovejše s področja vsebin in tudi računalniške opreme – tiste vidne – od terminalov do tipkovnic, mišk, displayev. Ker so založniki hkrati tudi pokrovitelji konferenc, kar pomeni, da prispevajo kar precej denarja za srečanja, imajo pravico predstavljati svoje proizvode v rednem dnevnem redu dogajanj. Njihove predstavitve so navadno visoko profesionalne in hkrati tako vabljive, da bi se običajen uporabnik odločil za slehernega od njih in z vsakim sklenil kupčijo.

Letošnja tema konference je bila elektronsko publiciranje serijskih publikacij, elektronske zbirke, elektronska knjižnica, ali splošno povedano, obdobje internet informacij (Internet information age). Internet pomeni trenutno največji razvoj informacijske tehnologije od iznajdbe osebnega računalnika in največji dosežek v okviru razvoja informacijske znanosti od publicirane knjige dalje.

Ob besednih zvezah, kot so digitalno okolje, elektronsko založništvo, informacijska tehnologija, digitalna knjižnica se človek začne zavedati, kako nam je to izrazoslovje ob koncu 20. stoletja po tihem zlezlo pod kožo in kako se skoraj neopazno in brez velikih muk (teh ne smemo niti pokazati) pogovarjamo o novih medijih in smo sami kreatorji njihovih vsebin. Papir, ki je dolga stoletja pomenil podlago za informacijo, se mora zdaj umikati elektronskemu prostoru, kjer smo hkrati vsi kreatorji in vsi uporabniki. Stvar pa seveda ni tako preprosta. Največjo težavo, ki je povezana s posameznimi "obdelovanji vrtičkov", predstavlja področje avtorskih pravic. Tukaj tako Evropa kot širni svet ne pozna popustov. Nastali so zakoni na to temo, podeljene so bile licence na uporabo digitalnih informacij, katerih zahteve gredo v posameznih primerih prav v podrobnosti: uporaba za posamezno stran nekega besedila. Tukaj nastopi tekma za denar. Informacijo na elektronskem mediju je potrebno kupiti, cene pa so navadno kar vrtoglave. Tako so tudi cene elektronskih časopisov vrtoglave za uporabnika, to je knjižnico, informacijski center itd.

V tekmi za zaslužek, ki je tudi nam že dobro znana, so se v Evropi, posebej pa v Veliki Britaniji, med založnikom in končnim uporabnikom dobro umestili konzorciji, katerih namen je posredovati uporabniku elektronsko obliko informacije ceneje, kot bi jo ta dobil direktno od založnika. Konzorcij zbere elektronske časopise v paketu, uporabniki pa se naročijo lahko na komplet ali na posamezne naslove. Stvar je lahko zelo zanimiva, če je tak način nabave časopisov le delni, glavšina je še v trdi kopiji. Nihče od 500-tih in več delegatov ni imel konkretnih izkušenj in oprijemljivih rezultatov za tako poslovanje. Zatakne se že na

začetku – pri hranjenju dokumentov. Elektronskih časopisov se praviloma ne da hraniti v elektronskem okolju. Proizvajalec oziroma založnik lahko zagotovi dostop do časopisa za največ leto dni ali manj, kasneje pa je dostop do določenih števil v okviru letnika onemogočen. Tedaj je možen dostop do informacije prek posameznih baz podatkov, ki vsebujejo članke iz časopisov v polnem besedilu ali v povzetkih.

Knjižnični delavci se bomo vprašali, ali je smiselno v tem primeru kreirati podatke o zalogi, če se ta polletno oziroma letno briše. Kaj je potem z informacijo o zalogi na opacu. Ali sploh še opac? Mar ni dovolj http naslov za uporabnika. Nadalje, kaj se nam bo zgodilo, če zamenjamo posrednika – konzorcij, ker morda ne bomo zadovoljni z njegovim servisom? Kdo bo potegnil krajši konec v tem primeru? In še: ali bomo za naših, recimo, 900 naslovov elektronskih časopisov imeli dovolj mesečnih vstopov, da se bo splačalo nam, ki bomo morali izobraževati uporabnika in same sebe, kako do informacije, in financerju, ki bo plačeval naročnine. Tisti, ki se že ukvarjajo z upravljanjem elektronskih časopisov, vedo povedati, da zaenkrat še nimajo informacije, kdo in koliko uporabnikov je v enem letu "odprlo" neko elektronsko revijo. Tako tudi ne vedo, za koga se troši denar za naročnino. Elektronski časopisi so bolj dostopni prek domačih strani kot prek opaca. Pri tem pa so zelo pomembne povezave (links) od oblike elektronskega časopisa do njegovega bibliografskega zapisa, do člankov ali do povzetkov.

Pri vsem tem se moramo zavedati, da smo v glavnem vsi na začetku, da nas skrbijo stvari, ki so s trdo kopijo časopisa rešene. Zato tudi hranjenje še ni problem, dokler je papir. Vse se da spraviti na papir, tako pravijo celo tisti v Veliki Brita-

niji, ki so sicer že kar izurjeni v upravljanju z elektronskimi časopisi. Čisto drugače pa so se problema lotili na Danskem v Technical Knowledge Centre. Pohvalijo se lahko s pravo elektronsko knjižnico serijskih publikacij. Trde kopije ni več. Tudi delavcev, ki so imeli težave z računalniško obdelavo podatkov in iskanjem informacij na internetu, ni več. Dobili so odpoved. Na njihovo mesto so prišli mladi, vedoželjni, zagnani, če ne celo zagrizeni informatorji, ki pa so večji del svojega delovnega časa prepuščeni sami sebi. Kako se znajti v babilonu informacij, kako nadzorovati kvaliteto svojega opravljenega dela, kako biti perfekten v vsakem primeru. Veliko naporov je potrebno in samodiscipline, njihovo uspešnost dela pa ocenjujejo uporabniki, prek katerih dobivajo mnenje o kvaliteti informatorjev predpostavljeni v centru. Informatorji se morajo nenehno izobraževati, to jim seveda omogoča v rednem delovnem času informacijski center. Izobražujejo se in trenirajo pa tudi doma. Upravljanje s človeškimi viri v tranziciji k elektronski knjižnici je ena najpoglavitejših nalog tega centra.

Ob zaključku poročila s konferen- ce bi lahko rekli, da je bilo v dvorani Renold Lecture Theatre in v posameznih delavnicah v okviru Univerze v Manchesteru (UMIST) povedanih veliko misli za in proti elektronskemu publiciranju serijskih publikacij in njihovi vsakdanji uporabi. "Za"-jev seveda več kot "proti". In če se osredotočimo na naš slovenski prostor, lahko rečemo, da smo tudi mi tukaj, da že marsikaj obvladamo, da pa bo potrebno še kar nekaj napora predvsem pri prestavljanju znanja in miselnosti iz "stare" tehnologije v elektronsko. To pa bo potegnilo za sabo tudi marsikatero reorganizacijo dela znotraj posameznih knjižnic, institutov, informacijskih centrov.

V prihodnje bomo knjižničarji informatorji lahko še bliže novostim na tem področju, saj je predsednik UK Serials Group gospod Richard Hodson vključil UKM kot rednega člana UK Serials Group. Trenutno so tam prisotne kar tri slovenske institucije – IZUM, CTK in UKM.

Cirila Gabron-Vuk

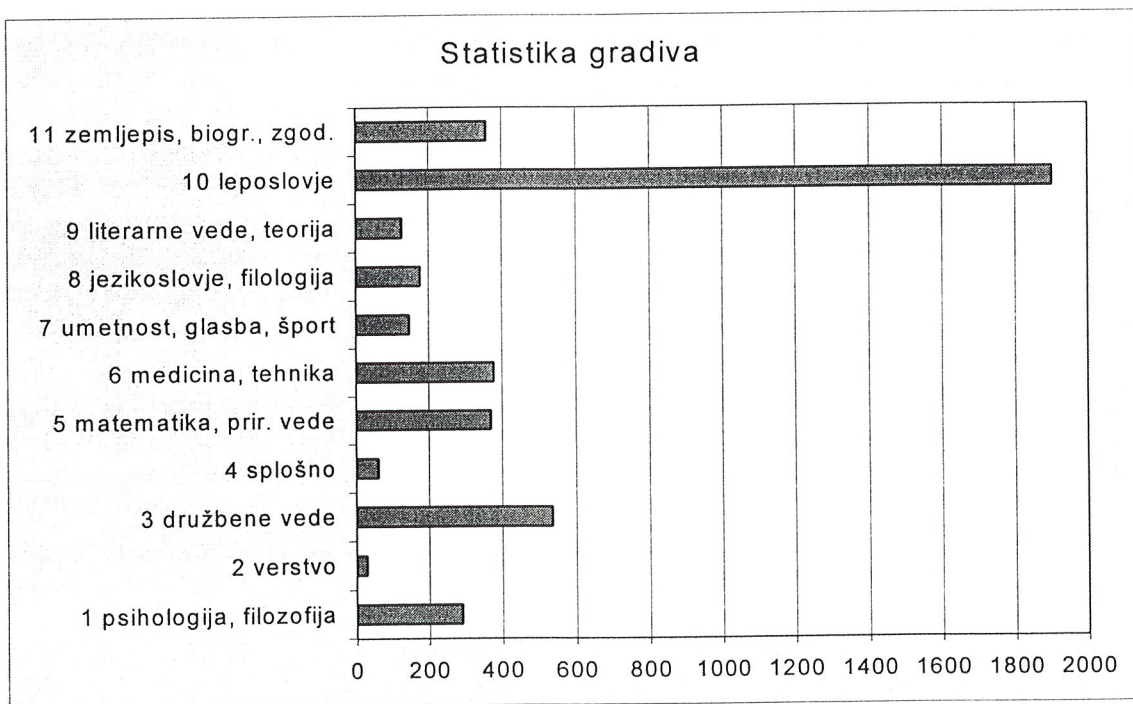
PREDSTAVLJAMO VAM

KNJIŽNICA V DIJAŠKEM DOMU MARIBOR

V našem dijaškem domu je 480 učencev, deklet in fantov. Prihajajo

iz različnih krajev Slovenije in obiskujejo različne srednje šole. Med tednom bivajo v našem domu. Za prijetno in koristno izrabo prostega časa potekajo v domu interesne dejavnosti, zelo pomembna pa je tudi knjižnica s čitalnico. Tu najdejo gradivo za domače branje, za referate in seminarske naloge, pa tudi za razvedrilo in sprostitev. Radi prihajajo v čitalnico, kjer jim je na voljo 40 naslovov različnih revij in časopisov.

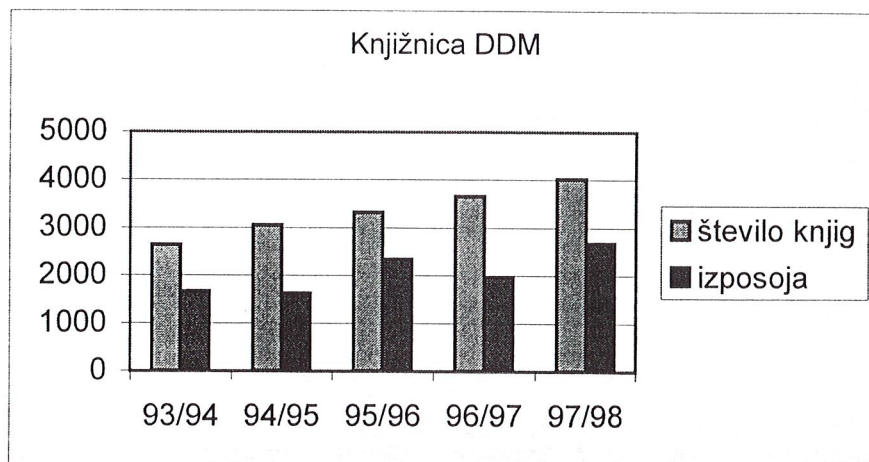
Prostori knjižnice so v četrtem nadstropju in obsegajo 50 m². V knjižnici je 15 in v čitalnici 20 sedežev. Knjižnična zbirka obsega leposlovje, strokovno literaturo, učbenike in neknjižno gradivo. Za uporabo v knjižnici so na voljo leksikoni, slovarji, enciklopedije in priročniki. Imamo 4383 enot knjižnega gradiva in smo naročeni na 40 naslovov različnih revij in časopisov.

Graf prikazuje statistiko gradiva po UDK sistemu

Knjižnica je strokovno urejena po sistemu UDK in po načelu prostega pristopa. S polovičnim delovnim časom je zaposlena ena delavka. Knjižnica je namenjena učencem in delavcem doma. Vse dijake vpišemo v

knjižnico ob prihodu v dom. Domska izkaznica, na katero nalepimo črtno kodo s številko bralca, je obenem izkaznica za knjižnico. Knjižnično gradivo izposojamo za štirinajst dni, čitalniško pa le izjemoma, in sicer za dva dni.

Graf prikazuje število knjig v knjižnici Dijaškega doma Maribor in izposajo v šolskih letih od 1993/94 do 1997/98.

Knjižnica deluje od leta 1980 naprej. Takrat je bilo vpisanih prvih 174 knjig. Do šolskega leta 1994/95 je bila knjižnica brez delovnega mesta knjižničarja. Knjižnico so ljubiteljsko vodile vzgojiteljice Elizabeta Ajtnik, Marija Hlade, Zdenka Opalič in Milka Jež. Pri vpisovanju knjig, žigovanju in izposoji ter pripravi razstav in prireditev so pomagali tudi učenci doma. Knjižnica je bila odprta le 2-3 ure na teden. Od šolskega leta 1994/95 pa je v knjižnici zaposlena knjižničarka s polovičnim delovnim časom in knjižnica je od takrat odprta za bralce po 16 ur na teden, od tega 6 ur v dopoldanskem in 10 ur v popoldanskem času. Knjižničarka, prej vzgojiteljica, po izobrazbi pa predmetna učiteljica ruščine in angleščine, je dobila osnovne informa-

cije in strokovno znanje v drugih knjižnicah, v Mariborski knjižnici Rotovž, v knjižnici Srednje gradbene šole, Srednje ekonomske šole, na Drugi gimnaziji, v Teološki knjižnici in v Univerzitetni knjižnici Maribor. V šolskem letu 1995/96 smo s pomočjo Ministrstva za šolstvo dobili računalnik s programsko opremo ter modemom, tiskalnik in čitalec črtne kode. Odločili smo se za program Šolska knjižnica 4.12 SAOP Nova Gorica in v naslednjem šolskem letu pričeli z vnašanjem retrospektive v računalnik. Za to šolsko leto smo preko Zavoda za zaposlovanje iz programa javnih del dobili pomoč – gospo Zlatko Ponudič, ki je pomagala pri vnašanju gradiva. Postali smo tudi pridruženi člani sistema COBISS, kar nam je omogočilo pre-

vzemanje zapisov iz skupne baze podatkov COBIB, za uporabnike knjižnice pa možnost iskanja literature v vseh knjižnicah, ki so vključene v ta sistem. Do konca šolskega leta je bilo tako vnesenih v računalnik vseh 3657 knjig. V istem šolskem letu se je knjižničarka udeležila štirinajstdnevnega tečaja za pripravo na strokovne izpite iz knjižničarstva v NUK-u v Ljubljani in 31.5.1997 opravila strokovni izpit ter pridobila naziv višji knjižničar. V šolskem letu 1997/98 smo že pričeli z izposojno gradivo s pomočjo računalnika. V domu smo se povezali v lokalno računalniško mrežo in na Internet.

Prireditve in druge dejavnosti v knjižnici:

- v septembru: predstavitev knjižnice novincem – po skupinah
- redno predstavljanje novih knjig
- predstavljanje najbolj branih knjig
- "bralci priporočajo" –na seznam v knjižnici učenci vpisujejo knjige, ki so jim bile všeč in jih priporočajo
- razstave , s katerimi predstavimo ustvarjalce ali določeno temo ali pa obeležimo aktualne dogodke – sodelujemo z Mariborsko knjižnico Rotovž. Eno do dve razstavi na leto si izposodimo pri njih, ostale pripravimo sami
- likovne razstave učencev doma
- literarni večeri
- različna predavanja: potopisna z diapozitivi in druga

V knjižnici si želimo povečati fond knjig ter se naročiti na več revij, tudi v angleškem in nemškem jeziku.

Knjižnica je v dijaškem domu zelo dobrodošla in tudi potrebna.

Milka Jež

ZAVOD ZA ODPRTO DRUŽBO

SREČANJE KOORDINATORJEV KNJIŽNIČNIH PROGRAMOV ZAVODA ZA ODPRTO DRUŽBO V LJUBLJANI, 19- 21 APRIL, 1999

Letos so se koordinatorji knjižničnih programov Zavodov za odprto družbo iz dežel Srednje Evrope srečali v Ljubljani. 19 koordinatorjev programov iz Hrvaške, Češke, Estonije, Madžarske, Latvije, Litve, Slovaške in Slovenije je skupaj s člani Sveta za mrežni knjižnični program (mimogrede, ti zadnji odločajo o naših projektih) predstavilo problematiko s katero se srečujejo knjižnice v njihovem okolju in svoje razvojne strategije.

Koordinatorje so močno zanimale tudi slovenske splošnoizobraževalne knjižnice. Zato smo z njimi obiskali KOŽ, knjižnico na Viču in v Novem mestu, kjer smo si ogledali tudi romsko naselje v katerem bo stal bibliobus. Le-ta je del širšega projekta zagotavljanja knjižničnih uslug za Rome, katerega nosilka je gospa Andreja Pleničar in ga financirajo Zavod za odprto družbo, Ministrstvo za kulturo, Občina Novo mesto in Knjižnica Mirana Jarca.

Velik del pogovorov je bil namenjen izobraževanju knjižničarjev in možnostim, ki jih relativno razvit slovenski knjižnični sistem lahko nudi knjižničarjem Srednje in Vzhodne Evrope. Naše prve poizkuse z organiziranim izobraževanjem za knjižničarje drugih držav, ki jih je naredila Narodna in univerzitetna knjižnica

pred nekaj leti z dobro obiskano poletno knjižničarsko šolo in tečaji za bosanske bibliotekarje, lani pa z organizacijo delavnice za retrokonverzijo katalogov ter Knjižnica Otona Župančiča z aktivno vključitvijo v projekt PubliCA, lahko z ustrezno finančno podporo še razširimo. Predstavnike Sveta za mrežni knjižnični program pri Zavodu za odprto družbo so naši predlogi zelo zanimali, še posebej po obisku splošnoizobraževalnih knjižnic v Medvodah, Radovljici in na Bledu. Ponovno so bili presenečeni nad urejenostjo in številom obiskovalcev v naših knjižnicah.

Vsem knjižničarjem, ki so udeležence srečanja prijazno sprejeli in jim predstavili svoje delo, se najlepše zahvaljujem.

Eva Kodrič-Dačić
Koordinatorica za knjižnični program

ZAVOD ZA ODPRTO DRUŽBO – ŠTIPENDIJE

The Open Society Institute-Budapest is calling for applications for its year 2000 International OSI Policy Fellowships (IPF) program for Central and Eastern Europe, the countries of the former Soviet Union, and Mongolia. Broadly speaking, an open society is characterized by a reliance on the rule of law, the existence of a democratically elected government, a diverse and vigorous civil society, and respect for minorities and minority opinions. The fellowships are intended to support research, writing or activism, and to encourage the development of program strategies for the Soros foundations network. Individual and practical/policy-oriented

research and project proposals are sought in the following subject areas:

Fellowship Issue Areas

1. Pre-school, primary and secondary education, including school improvement, community education, multicultural education, teacher training, and education administration.
2. Higher education, including minority education, cross-regional/interdisciplinary approaches to curricular development in the social sciences, links between higher education and society, academic autonomy and the private provision of higher education services, management and reform of institutions, faculty development, and the diversification of funding and sustainability of private institutions
3. Culture and cultural institutions, including the diversification of arts funding and the introduction of innovative cultural policies to support dynamic and pluralistic artistic creation, distribution, and training.
4. Law and human rights, including issues relating to penitentiary, police and judicial reform as well as access to justice; advocacy for persons with mental disabilities; international protection of refugees; advocacy for gays and lesbians; and legal defense against race discrimination.
5. Public administration, including studies on local government and corruption, promoting transparency in decision-making, administrative reform at the local and central levels (improving efficiency, client-based services), and training and education for civil servants.

6. Civil society and institution-building, including diversification of funding for non-profit organizations.
7. Media, including new electronic media, transitions from state-owned to public media, foreign ownership of media in the region, media legislation, the state of university-level journalism education, development of community media, and investigative journalism.
8. Roma and other minority rights issues, including minority access to education; national and international legal strategies for the defense of minority rights; and Roma activism, identity building, and migrations.
9. Economic reform and management education, including economic reforms in countries of transition, small business development, local economic development, microcredit, and management education reform.
10. Publishing, libraries and electronic communications, including publishing policy and industry development, textbook usage, publishing law, policy development for library infrastructure, librarian education, and the role of public libraries in providing access to information.
11. Public medicine and health, including public health education; harm reduction/drug treatment and drug policy; preventative health policy, education, and strategies for interventions.
12. Gender issues, including issues of educational equity, Romani women, violence against women, and refugee women.

Fellowships in the above subject areas may be awarded for significant independent research and writing, the design and/or implementation of pilot projects, or other

full-time efforts to offer new information, insights and ideas on issues of importance to promoting an open society in the countries of the former Soviet Union, Central and Eastern Europe and Mongolia. Fellowships may be awarded for efforts focused on one country as well as those of a regional character. The program does NOT fund student scholarships. A relevant proposal associated with the final stages of a PhD dissertation may be considered if the applicant can demonstrate that the project will be undertaken on a full-time basis and would not be possible without fellowship funding.

In addition to completing their full-time projects, fellows will be expected to attend at least three meetings in Budapest over the course of the fellowship year, advise the Soros foundations network in developing strategies and policies, and write a brief policy paper in their area of expertise. Fellows will be assigned mentors with whom they will be able to discuss their work. Mentors will come from leading members of the professional staff of the Soros foundations network and from the Central European University.

Terms of Award

Fellows will be provided with a one-year stipend, expenses and needed communications equipment to work full-time on a project of their design in one of the above areas. The amount of the award will vary depending on standards in the fellow's country of residence and the budgetary needs of the proposal.

Fellows can choose to be based in their home countries, in another appropriate country in the target region, or to spend all or part of the year in Budapest in order to work

more closely with the Soros foundations network. Fellows will be expected to travel to Budapest and other parts of the region as needed to participate in fellowship-related activities.

To Apply: Application Requirements and Procedures

1. Age

The Fellowship is open to persons aged 35 and younger, as of July 20, 1999.

2. Residency

Applicants must be permanent residents of one of the following countries: Albania, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Bosnia-Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Czech Republic, Estonia, Georgia, Hungary, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Macedonia, Moldova, Mongolia, Poland, Romania, Russia, Slovakia, Slovenia, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine, Uzbekistan, Yugoslavia.

3. Language of Application

All applications must be in English and applicants must have excellent English-language skills. The English skills of finalists will be evaluated during interviews to ensure that they can participate actively in discussions in English with the expert committees and others in the Soros foundations network about their area of expertise. However, it is not necessary that the project proposed by the applicant be one in which English is the language used. Thus, an applicant may propose a research and writing project in Polish, as long as the applicant is readily able to discuss the project and related topics in English.

4. Application Contents

Applicants should send a proposal of no more than 1500 words outli-

ning a project in one of the twelve areas. This proposal should briefly explain the following:

- Application cover sheet with basic data (please find this cover sheet attached below);
- Project objective and procedures for fulfilling the project;
- Time schedule;
- Resources available (in particular, if other funding sources have been approached or provided);
- Resources needed, including a detailed budget; (please see sample budget categories provided below)
- If possible, the proposal should indicate which Soros foundation network program(s) the applicant finds most interesting (please refer to our web sites for www.soros.org and www.osi.hu for details).
- If appropriate, the proposal should explain how the results of the project might be applied broadly to the region as a whole.

In addition to this proposal, applicants should include:

- A one- or two-page CV that describes relevant educational, employment or other experience;
- A transcript from the highest level of school completed;
- Two letters of reference;
- One original certified copy of English translations of the transcript and letters of recommendation. Translations must be official or certified by an university English language department. Additional copies of the certification need not be originals.

Four collated copies of all materials must be provided. Please do not use staples. All submissions should be single-sided and typed. The name of the applicant should appear in the upper right hand corner of every page included in the submission. Applicants should be sure to provide

contact information applicable through 1999 and early 2000, including e-mail address and fax number where possible. All application materials should be sent to OSI in the same package, to the extent possible. Applications must be sent by registered or air mail. Faxed or e-mailed applications or recommendations will not be processed.

Application Deadlines

Completed applications must be received by **July 20, 1999** to be considered. We will not accept late applications unless they are postmarked by July 1, 1999 to allow enough time for delivery. Finalists may be asked to travel to Budapest at OSI expense to be interviewed, some time during the OSI Board meeting in late November 1999. It is expected that successful applicants will be notified by or shortly after January 15, 2000.

Applicants will be notified of receipt of their application, likely within two weeks by fax or electronic mail. If you do not receive notification of receipt, please contact the International Policy Fellowships program at OSI-Budapest at the numbers below.

Application Address

Applications will not be accepted by e-mail or fax. Completed applications should be mailed to:

Open Society Institute Policy Fellowships, attention: Pamela Kilpadi, Október 6 utca 12, H-1051 Budapest, Hungary. For further information, please connect to the web site in Budapest at <http://www.osi.hu> or in New York at <http://www.soros.org/osibudfel.html>, write an e-mail to fellows@osi.hu or telephone at (36 1) 327-3863.

Open Society fellowship sample budget categories

The fellowship has no formal budgetary limitations, but budget proposals must realistically reflect the financial requirements of individual, one-year projects. Budgets will vary depending on the fellow's country of residence and budgetary needs. This is a full-time fellowship. If you plan to be involved in separate activities during the year 2000 period, please indicate along with your budget the nature of this activity, time commitment needed, compensation, and any organization with which you will be affiliated.

Please consider the following potential expenses when drafting a budget. DO NOT include living expense/stipend costs, which are estimated by the International OSI Policy Fellowships program on a country-by-country basis.

Costs

- Communications equipment (laptop computer, e-mail)
- Travel costs not including trips to Budapest, which are paid for by IPF (airfare, land transport, visas, travel health insurance, accommodation)
- Purchase of books, research materials
- Photocopying
- Other costs associated with the proposal (please provide details)

Other grants/funds

- Funding body
- Amount of funding
- Documentation regarding funding
- Any previous grants, scholarships or fellowships received (indicate when awarded and by whom) Details of any Soros foundations or Open Society Institute grants received including date.

ČESTITKA

PRIZNANJE NAŠIMA KNJIŽNIČARKAMA

Zavod za odprto družbo – Mrežni knjižnični program, iz katerega črpamo sredstva za financiranje knjižničnih projektov, je letos prosil za sodelovanje dve naši kolegici:

- **Breda Karun** ocenjuje projekte, ki so iz držav Srednje in Vzhodne Evrope prispeli na razpis The Library as Community Center,
- **Mag. Maja Žumer** pa v vlogi inšpektorice preverja, kako so bila v teh državah v okviru odobrenih projektov porabljena sredstva, ki jih je nakazal Zavod za odprto družbo – Mrežni knjižnični program.

Novi funkciji izražata priznanje znanju in delu naših kolegic, zato jima ob novih nalogah iskreno čestitamo in jima želimo uspešno delo.

OBVESTILA

OBVESTILO DRŽAVNE MATIČNE SLUŽBE ZA KNJIŽNIČARSTVO (DMS)

Obveščamo širšo knjižničarsko javnost, da smo se v začetku junija preselili na novo lokacijo na **Stari trg 2, II. nadstropje**. Dostopni smo na naslednjih telefonskih številkah:

- *Eva Kodrič-Dačić*, vodja DMS, tel.: 126-20-80 (int. 17)
- *Ana Martelanc*, svetovalka za visokošolske knjižnice, tel.: 126-20-80 (int. 20)
- *dr. Silva Novljan*, svetovalka za splošnoizobraževalne knjižnice, tel.: 126-20-80 (int. 16)
- *mag. Nada Češnovar*, svetovalka za specialne knjižnice, tel.: 126-20-80 (int. 19)
- *Stanislav Bahor*, svetovalec za šolske knjižnice, tel.: 126-20-80 (int. 21)
- *Tajništvo* tel.: 126-20-80 (int. 18)
- *Faks*: 125-92-57

PRILOGE

1. V prvi prilogi objavljamo **Razpis za podelitev Čopovih diplom in čopovih priznanj**.
2. V drugi prilogi objavljamo naročilnico za **ISBD(CM) : Mednarodni standardni bibliografski opis kartografskega gradiva. Predelana izdaja**. Ki ga je izdala Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani.
3. V tretji prilogi objavljamo obrazec za **Open Society Institute Policy Fellowships, 2000**.

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
Komisija za Čopove diplome in Čopova priznanja
NUK, Turjaška 1
1000 Ljubljana

RAZPIS ZA PODELITEV ČOPOVIH DIPLOM IN ČOPOVIH PRIZNANJ

Pri izboru kandidatov se je treba ravnati po Pravilniku o podeljevanju Čopovih diplom in Čopovih priznanj.

Za izjemne uspehe na bibliotekarskem področju, ki so širšega kulturnega in družbenega pomena ter prispevajo k napredku bibliotekarske teorije in prakse, in za prizadevno društveno delo podeljujemo *Čopovo diplomu* kot posebno strokovno in društveno priznanje.

Za uspešno temeljno strokovno delo na področju knjižničarstva, ki ga je opravil posameznik in je opazno prispevalo k ugledu in razvoju posamezne knjižnice ali stroke v celoti, podeljujemo *Čopovo priznanje*.

Čopova diploma se podeljuje posameznikom, knjižnicam, društvom ali drugim asociacijam, priznanje pa samo posameznikom. Diplomo, priznanje ali oboje lahko prejemnik dobi le enkrat, knjižnica ali društvo pa tudi večkrat.

Kandidati za *Čopovo diplomu* morajo izpolnjevati vsaj enega od naslednjih pogojev ali kombinacijo vseh treh:

- aktivno delovanje v bibliotekarskih strokovnih organizacijah (npr. na posvetovanjih, v komisijah, sekcijah ipd.),
- uspešno strokovno delo (npr. publiciranje strokovnih člankov, predavanja, izobraževanje pripravnikov in sodelavcev, uvajanje strokovnih novosti v delo ipd.),
- uspešno organizacijsko delo (npr. ustanavljanje novih knjižnic ali delovnih enot, vodenje, razvoj in afirmacija knjižnice in knjižnične mreže, povezovanje v državnem in mednarodnem merilu ipd.).

Kandidati za *Čopovo priznanje* morajo izpolnjevati vsaj enega od naslednjih pogojev ali kombinacijo obeh:

- uspešno večletno temeljno strokovno delo na nekem delovnem področju ali v okviru celotne knjižnice, če gre za manjše knjižnice (npr. vzorno delo z uporabniki ali z gradivom, natančno strokovno delo pri obdelavi gradiva in informiranju o njem, stalno strokovno izpopolnjevanje in uvajanje novosti v delovni proces ipd.),
- dobro sodelovanje s sodelavci in širšim socialnim in družbenim okoljem (npr. pomoč mlajšim sodelavcem, vključevanje knjižnice v okolje z informacijskimi in kulturnimi akcijami, skrb za posebne potrebe uporabnikov ipd.).

Dobitnike Čopove diplome ali priznanja lahko predlagajo posamezni člani društev, bibliotekarska društva in knjižnice.

Predlog za podelitev Čopove diplome ali priznanja mora vsebovati:

- ime in naslov predlagatelja,
- ime in naslov predlaganega kandidata,
- obrazložitev, iz katere je razvidno, zakaj predlagajo kandidata in v kolikšni meri ustreza razpisnim pogojem,
- datum, ko je predlagatelj sklenil, da predlaga kandidata,
- podpis in žig predlagatelja (pri pravnih osebah).

Prepoznih in nepopolnih predlogov ne bomo upoštevali. Pošljite jih do **11. septembra 1999** na naslov:

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
Komisija za Čopove diplome in Čopova priznanja
NUK, Turjaška 1
1000 Ljubljana

Komisija za Čopove diplome in Čopova priznanja
Predsednik: Mihael Glavan

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
Turjaška 1
1000 LJUBLJANA

N A R O Č I L N I C A

Ustanova: _____

Ulica: _____

Poštna štev.: _____ Kraj: _____

Odgovorna oseba: _____

Naročam _____ izvodov publikacije **ISBD(CM)** :
Mednarodni standardni bibliografski opis kartografskega
gradiva. Predelana izdaja. Po ceni 3.100 SIT.

Datum:

Podpis:

OPEN SOCIETY INSTITUTE POLICY FELLOWSHIPS, 2000**APPLICATION COVER SHEET***Please type or print clearly. This form may be photocopied and is free of charge*

First Name _____
 Family or last name _____
 Date of birth (month/day/year) _____ Female _____ Male _____
 Place of permanent residence _____
 Preferred mailing address _____
 Telephone(s) _____
 Fax _____
 E-mail _____
 Highest education level completed: High School _____ First Degree (BA) _____ Specialised
 (Tech, Eng.) _____ Graduate (MA) _____ Law _____ Doctorate _____ Medical _____ Other _____
 Present employer/faculty/department/institute, etc _____

Position and duties _____

Brief description of your proposed fellowship project _____

Issue area of your project (refer to the list of 12 OSI issue areas) _____

Soros foundations network program(s) of interest (refer to web sites for details if possible) _____

Country of focus _____
 If applicable, region of focus _____

Total budget amount requested _____

Previous Soros funding and dates received (include CRC, RSS, CEU, HESP, SUN programs, etc) _____

If awarded a fellowship, where would you prefer to be based?

Full-time at home with travel _____ Part-time in Budapest _____

Full-time in Budapest _____ Why? _____

If funding were not an issue, what would your project ultimately accomplish in one year? In 5 years?

If awarded a fellowship, would you forego all other commitments for the period of the fellowship year? If not, what other commitments do you plan to undertake during the fellowship year? (additional details about other activities should be included along with your budget as stated above)

Within your area(s) of interest, what do you see as the greatest challenges to the development of civil society in your country? _____

What are your ultimate career goals? _____

How did you hear about the International OSI Policy Fellowships program?

Knjižničarske novice 9(1999)6

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: *Narodna in univerzitetna knjižnica*
Turjaška 1
1000 Ljubljana
telefon (061) 2001 176, 2001 110
<http://www.nuk.uni-lj.si/>

Za knjižnico: *mag. Lenart Šetinc*

Odgovorna urednica: *Vilenka Jakac-Bizjak*

Glavna urednica: *Jelka Kastelic*

Uredniški odbor: *mag. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, mag. Maja Žumer*

Naslovnico oblikoval: *Aleksij Kobal*

Fotografija na naslovnici: *Goran Bertok*

Tisk naslovnice: *Tiskarna Simčič, Ljubljana*

Tisk vsebine: *Grafko, Ljubljana*

Naklada: 690 izvodov. Letna naročnina; naročila in odpovedi pošiljajte pisno na naslov uredništva. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje RS št. 23/179-92 z dne 16.3.1992 štejejo *Knjižničarske novice* med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3 Zakona o prometnem davku, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za "Knjižničarske novice", Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti: jelka.kastelic@nuk.uni-lj.si.